

Eduskunnan hallintovaliokunta

HaV@eduskunta.fi

Tuomioistuinviraston lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sähköisen tiedoksiannon ensisijaisuutta viranomaistoiminnassa koske- vaksi lainsäädännöksi

Hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista annetun lain muuttaminen ja sähköisestä asioinnista viranomaistoiminnassa annetun lain muuttaminen

Tuomioistuinvirasto kannattaa digitaalisen viranomaisviestinnän ensisijaisuutta.

Esityksessä ei ole kuitenkaan riittävällä tavalla huomioitu sitä, että tuomioistuimissa asiakkaita edustavat usein asiamiehet. Asiamiesten asioidessa viestinvälityspalvelun käyttäminen olisi ongelmallista, koska asiamiehille ei nykyisellään ole tarjolla työssä käytettävää Suomi.fi-viestejä, vaan ainoastaan henkilökohtainen Suomi.fi-viestit. Päämies taas ei nykyisellään pysty riittävällä tavalla rajamaan näkyvyyttä viesteihin omassa Suomi.fi-viesteissään, joten hän ei voi antaa oikeudenkäyntiasiamiehelleen valtuutta viestinvälityspalveluun. Asiointilaki antaisi mahdollisuuden asiakirjan tiedoksi antamiseen sähköisesti myös viranomaisen omassa asiointipalvelussa. Silloin tiedoksiannosta lähetettäisiin ilmoitus viestinvälityspalveluun. Tällöinkin asiamiehen työhön liittyviä viestejä tulisi hänen henkilökohtaiselle Suomi.fi-viestit-tililleen. Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan ilmoitukset tiedoksiannoista asiointipalvelussa tulisi voida lähettää viestinvälityspalvelun sijaan asiamiehen ilmoittamaan sähköpostiosoitteeseen silloinkin, kun asiamiehellä on yksityishenkilönä käytössään Suomi.fi-viestit.

Digi ensin -hankkeen lainsäädäntömuutoksilla tavoitellaan tehokkaampia viranomaismenettelyitä ja parempaa tuottavuutta.

Tuomioistuinvirasto toteaa, että ehdotetut lakimuutokset eivät alkuvaiheessa tuo merkittäviä taloudellisia säästöjä tuomioistuinlaitokselle. Suurimmat työmääräsäästöt saadaan vasta, kun asiakkaat ottavat käyttöön tuomioistuinten sähköiset asiointipalvelut. Tämä edellyttää asiointipalveluiden merkittävää kehittämistä.

Säästöjä on ajateltu syntyvän myös todisteellisten tiedoksiantojen postituskustannusten ja haastemiestyön vähentymisestä. Todisteellisista tiedoksiannoista saatavat

9.11.2025

TIV/1532/2025

säästöt kuitenkin edellyttävät, että todisteelliset tiedoksiannot käydään lukemassa järjestelmissä. Säästöjä ei saavuteta, mikäli todisteellinen tiedoksianto joudutaan tosiasiasa toteuttamaan jollain muulla tavoin.

Huomiot sähköisen asiakirjan saapumista määräajassa koskevasta ehdotuksesta (11 §)

Tuomioistuinvirasto lähtökohtaisesti kannattaa sitä, että sähköisiä asiakirjoja koskeva määräaika sääntely on yhdenmukainen koko tuomioistuinlaitoksessa ja samanlainen riippumatta siitä, onko asiakirja tuomioistuimen pyytämä vai asiakkaan omasta aloitteesta sille toimittama.

Tuomioistuinvirasto kuitenkin toteaa, että tuomioistuimet ovat toiminnassaan sidottuja lakisääteisiin määräaikoihin. Tunti- ja vuorokausikohtaiset määräajat yhdessä ehdotetun määräaika sääntelyn muutoksen kanssa voivat johtaa tarpeeseen perustaa hallinto-oikeuksille niiltä puuttuva virka-ajan ylittävä päivystysjärjestelmä. Tämä voi tulla ajankohtaiseksi esimerkiksi Euroopan komission paluuasetuksessa hallinto-oikeuksille esitetyn täytäntöönpanokieltihakemusten käsittelyn 48 tunnin määräajan säätämisen myötä.

Pakkokeinopäivystys yleisissä tuomioistuimissa on järjestetty iltaisin, viikonloppuisin ja pyhinä. Vastaavanlaisen päivystysjärjestelmän luominen hallinto-oikeuksiin edellyttäisi säädösmuutoksia ja aiheuttaisi kustannuksia. Arvion mukaan yhden hallinto-oikeuden osalta päivystysjärjestelmän varallaolon aiheuttamat kustannukset olisivat noin 160 000 euroa vuodessa ja esimerkiksi neljän hallinto-oikeuden osalta vastaava summa olisi noin 640 000 euroa. Toimenpidekustannukset ovat riippuvaisia käsiteltyistä asiamääristä, joita ei em. summissa ole huomioitu.

Asian monimutkaisuutta lisää myös se, että osassa hallinto-oikeuksissa sekä vakuutus-oikeudessa käsiteltävissä valitusasioissa asia saatetaan vireille toimittamalla valituskirjelmä valituksenalaisen päätöksen tehneelle viranomaiselle, ei tuomioistuimeen.

Oikeudenkäymiskaaren ja oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain muuttaminen

Tuomioistuinvirasto kannattaa oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain muutosesitystä. E erityisen hyvänä ja asiointipalvelun käyttöä prosessiosoitteena merkittävästi lisäävänä, Tuomioistuinvirasto pitää ehdotusta oletusprosessiosoitteesta, jonka mukaan asiointipalvelua voidaan pitää valittajan prosessiosoitteena sen jälkeen, kun hän on toimittanut sinne asiakirjan. Tuomioistuinviraston näkemyksen mukaan oletusprosessiosoitetta ei tulisi kuitenkaan rajata vain valittajaan, vaan säännöksen tulisi kattaa myös muut asiaan osalliset.

E erityisen kannatettavana Tuomioistuinvirasto pitää myös esitystä siitä, että tiedoksianto voidaan toimittaa asiointipalveluun siinä tapauksessa, että prosessiosoitteeksi on

9.11.2025

TIV/1532/2025

ilmoitettu muu sähköinen osoite kuin asiointipalvelu, jos henkilö on viestinvälityspalvelun käyttäjä. Lisäksi Tuomioistuinvirasto pitää hyvänä, että oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa esitetään edelleen säilytettäväksi säännös, jonka mukaan tuomioistuin voi valita, mihin ilmoitetuista prosessiosoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Kaikki edellä mainitut säännökset edistävät hallintotuomioistuinten tavoitetta siirtää tuomioistuinasiointia yhä enemmän asiointipalveluun.

Yleisten tuomioistuinten puolelta vastaavat asiointipalvelun käytön edistämiseksi ja tuomioistuintyön tehostamiseksi tarpeelliset säännökset kuitenkin puuttuvat. Hallinto- ja yleisiä tuomioistuimia ei ole perusteltua käsitellä asiassa eri tavalla. Myös yleisissä tuomioistuimissa saavutetaan suurimmat työmääräsäästöt vasta sitten, kun asiakkaat ottavat asiointipalvelun käyttöön. Samanlainen sääntely koko tuomioistuinlaitoksessa on myös selkeämpää eri tuomioistuimissa asioivien kansalaisten ja asiamiesten kannalta.

Yleisten tuomioistuinten uuden sähköisen asiointipalvelun ensimmäistä osuutta ollaan ottamassa käyttöön loppuvuonna 2025 ja sitä laajennetaan uusiin asiaryhmiin vuoden 2026 aikana.

Erityisasiantuntija

Noora Paajanen

